

אֵלֶּזְנֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֵפֶת

חֵטְ הַסְּכּוֹת

הַס"ד, אֵלֵינוּ קַנ"ח

הַשְּׁעוֹן וְהַרְחִים
עַל רוּם מַעֲלַת הַנְּגוּן יֵשׁ לָנוּ לְלַמֵּד מִדְּבַרֵי הַרְה"ק בַּעַל 'דְּבַרֵי יִשְׂרָאֵל' מִמּוֹדֵיץ זִיע"א, שֶׁנִּשְׁאָל פְּעַם: נְגִינָה זוֹ מֵה טִיבָה? וְהַשִּׁיב הַרְה"ק: גְּדוּלָה נְגִינָה שֶׁהִיא מְעוּדָדֶת לְתַשׁוּבָה, מַעֲלָה אֶת נַשְׁמָתוֹ שֶׁל אָדָם, וּמְקַרְבֶּת לְבָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׂמִים. תְּמַה הַשׁוֹאֵל: אֲפָשֶׁר מֵה שֶׁלֹּא עוֹשִׂים וּפּוֹעֲעִים סִפְרֵי מוֹסֵר וּסְפָרֵי יְרֵאִים תַּעֲשֶׂה וְתַפְעֵל הַנְּגִינָה? עֲנָהוּ הַרְה"ק: אֲמַשֵּׁל לָךְ מִשָּׁל לְמָה הַדְּבַר דּוֹמֵה, לְבֹן כֶּפֶר, בַּעַל רַחִים, שֶׁבָּא לְכַרֵּךְ וְרָאָה בְּחִלּוֹן שֶׁל שְׁעוֹן אֶחָד בֵּין הַשְּׁעוֹנִים הַשׁוֹנִים שְׁעוֹן מְקִיץ הַמְצַלֵּץ בְּנַעֲיָמָה וּמְעוֹרֵר אֶת הָאָדָם מִשְׁנָתוֹ. נִכְנָס אֵלָיו עַל מְנַת לְקַנּוֹתוֹ. נוֹתֵן לוֹ הַשְּׁעוֹן שְׁלוֹם וְשׁוֹאֵלוֹ, מֵאִיזָה מְקוֹם אֲתָה וּמֵה מַעֲשֶׂיךָ. עֲנָהוּ, בֶּן כֶּפֶר וּבַעַל רַחִים אֲנִכִּי. שָׁמַע הַשְּׁעוֹן וּמִתְחִיל לְצַחֵק עֲלָיו: לְמָה לָךְ שְׁעוֹן מְקִיץ, כִּמָּה גִלְגָּלִים גִּלְגָּלִים גִּלְגָּלִים וְאוֹפְנִים מְסֻתּוֹבְבִים בְּטַחְנָתְךָ וּמִשְׁמִיעִים קוֹל וְרַעַשׁ גְּדוֹל, וְאִם הֵם אֵינִם מְקִיִּצִים וּמְעוֹרְרִים אוֹתְךָ, מֵה יוֹעִיל לָךְ שְׁעוֹן קֶטָן זֶה בְּצִלְצוּלוֹ הַדֵּק. הַשִּׁיב לוֹ בֶּן הַכֶּפֶר: אֵינְךָ יוֹדֵעַ וּמְבִיֵן בְּטַבַּע הָאָדָם, טַבַּעוֹ שֶׁל עוֹלָם שֶׁכָּל דְּבַר שֶׁאָדָם רָגִיל בּוֹ וּמְצוּי אֲצֵלוֹ אֵין הוּא מְרַגֵּשׁ אֶת מְצִיאֹתוֹ, אֵף אֲנִי כֵן, כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה מְצוּי אֲנִי אֲצֵל הַגִּלְגָּלִים הַגְּדוֹלִים וְקוֹלֵם הַחֹזֵק וְאֵינִי מְרַגֵּשׁ בָּהֶם וְאֵין כַּחַם יָפֵה לְהַקִּיץ אוֹתִי מִשְׁנָתִי, אֲבָל צִלְצוּלוֹ הַדֵּק שֶׁל שְׁעוֹן קֶטָן זֶה הוּא דְּבַר חֲדָשׁ אֲצֵלִי וּבִקְלוֹת יְקִיצָנִי מִשְׁנָתִי בְּנַעֲיָמָתוֹ. אֵף נְגִינָה כֵן, סִפְרֵי מוֹסֵר וּסְפָרֵי יְרֵאִים, בְּנֵי אָדָם מְצוּיִים אֲצֵלֶם וּמְרַגְּלִים בָּהֶם וְאֵינֶם עוֹשִׂים רָשָׁם, אוֹלָם הַנְּגִינָה חֲדוּשׁ יֵשׁ בָּהּ וּבִכְחָה לַעֲשׂוֹת רָשָׁם וְלַעֲוֹרֵר בְּבֵנֵי אָדָם הַרְהוּר תְּשׁוּבָה וְלַחְזוּרָם לְמוֹטֵב ('אִמְרֵי שְׁאוּל' עֲנִינִי זְמֵרָה וּשְׁמַחָה, אוֹת כֵּא).

חֵיל בְּצִבָּא הַנְּגִינָה

בֵּית קֶאֶסוֹב וְיִזְנִיץ שְׁתוּל מְרֵאשִׁית יְמָיו עַל פְּלָגֵי הַנְּגִינָה. רֵאשׁ בֵּית הַצְּדִיקִים הַרְה"ק רַבִּי יַעֲקֹב קֶאֶפִּיל חֶסֶד זִיע"א כַּחוֹ רַב הָיָה בְּנְגִינָה. וְכֹאשֶׁר נִקְשֶׁר בְּעִבּוֹתוֹת אַהֲבָה אֶל קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים רַבְּנוֹ אוֹר שְׁבַעַת הַיָּמִים הַבַּעַל שָׁם

הַנְּגִינָה בְּשְׂמַחַת בֵּית הַשׁוֹאֵבָה
בְּמַשְׁנֵה בְּמַסְכַּת סֶכָה (נֹא). שְׁנִינוּ: 'מִי שֶׁלֹּא רָאָה שְׂמַחַת בֵּית הַשׁוֹאֵבָה לֹא רָאָה שְׂמַחָה מִיָּמָיו, בְּמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב הָרֵאשׁוֹן שֶׁל חַג יְרֵדוֹ לַעֲזֹרַת נְשִׁים וּמִתְקַנֵּין שָׁם תְּקוּן גְּדוֹל... חֶסֶדִים וְאֲנָשֵׁי מַעֲשֶׂה הָיוּ מְרַקְדִין בְּפָנֵיהֶם בְּאֲבוֹקוֹת שֶׁל אוֹר שְׁבִידֵיהֶן, וְאוֹמְרִים לְפָנֵיהֶם דְּבַרֵי שִׁירוֹת וְתַשְׁבָּחוֹת, וְהַלּוֹים בְּכַנּוּרוֹת וּבִנְבָלִים וּבְמַצְלֵתִים וּבְחֻצוֹצְרוֹת וּבְכָלִי שִׁיר בְּלֹא מַסְפֵּר, עַל חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה מַעֲלוֹת הַיּוֹרְדוֹת מִעֲזֹרַת יִשְׂרָאֵל לַעֲזֹרַת נְשִׁים כְּנֶגֶד חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שִׁיר הַמַּעֲלוֹת שְׁבַתְהֵלִים שֶׁעֲלִיהֶן לוֹים עוֹמְדִין בְּכָלִי שִׁיר וְאוֹמְרִים שִׁירָה'. וְכַתֵּב הַרְמַב"ם (הַל' לולב פ"ח ה"ג): וְהֵיאָה הֵיְתָה שְׂמַחָה זוֹ, הַחֲלִיל מִכָּה וּמִנְגִּינִין בְּכַנּוּר וּבִנְבָלִים וּבְמַצְלֵתִים, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָלִי שִׁיר שֶׁהוּא יוֹדֵעַ לְנַגֵּן בוֹ, וּמִי שִׁיּוֹדֵעַ בְּפֶה בְּפֶה. וְרוֹקְדִין וּמְסַפְקִין וּמְטַפְחִין וּמְפִזְזִין וּמְכַרְכְּרִין כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּמוֹ שִׁיּוֹדֵעַ, וְאוֹמְרִים דְּבַרֵי שִׁיר וְתַשְׁבָּחוֹת. בְּאֵלוֹ הַיָּמִים הַנַּעֲלִים בָּהֶם נִתְעַטְרוּ עַם יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים בְּכַמָּה וְכַמָּה מַצּוֹת מַעֲשִׂיּוֹת וּמִנְהַגִּים טוֹבִים, בֵּינֵיהֶם בּוֹלְטֵת בְּיֹתֵר הַמַּצּוָה הַגְּדוּלָה עֲלֶיהָ נִצְטוּיְנוּ גַם בְּשֶׁאֵר כָּל הַיָּמִים לְהִיּוֹת בְּשְׂמַחָה תְּמִיד, וְהִיא הַמַּסְמַלֶּת יוֹתֵר מִכָּל אֶת הַחֹג הַזֶּה מִכָּל הַמוֹעֲדִים, עַד שֶׁעַל שְׂמָה נִקְבַּע שְׁמוֹ 'זְמַן שְׂמַחְתָּנוּ', וְכֹאמֹר בָּהּ גַם נֵהַג בְּבֵית קְדֻשָׁנוּ וְתַפְאֶרְתָּנוּ הַמַּעֲמַד הַגְּדוֹל שֶׁל שְׂמַחַת בֵּית הַשׁוֹאֵבָה מִתּוֹךְ שִׁירָה וְזְמֵרָה.

יֵשׁ לָנוּ אֲפּוֹא לַעֲמַד עַל כָּלִי הָאֲמַצְעִים הַמְּרַכְזִיִּים אֲשֶׁר לְשְׂמַחָה זוֹ עוֹשִׂים, הֲלֹא הֵמָּה הַנְּגוּנִים שְׂמִנְגִנִים בְּכָל מִינֵי מַצְבִּים, וְאֲשֶׁר בָּהֶם נִתְיַחַד עִם יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא כְּכָל הַגּוֹיִם, בְּאֲשֶׁר הֵמָּה מְלוּיִם אֶת הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי בְּכָל מַעְגְּלֵי הַחַיִּים בְּשִׁבְתוֹת וּמוֹעֲדִים וְרֵאשֵׁי חֲדָשִׁים, וּבִיְתֵר שְׂאֵת בְּחֲדָשׁ זֶה יֵרַח הָאֵיתָנִים שֶׁתְּחַלְתּוֹ בְּנִסְחָאוֹת הַמְּנַגִּינוֹת הַמְּרֵטִיטוֹת בְּיָמִים הַנּוֹרְאִים ע"י הַחֲזוֹנִים בְּנִגּוּנִים הַמְּטַעֲמִים הַפִּיּוֹטִים וְהַתְּחַנּוּנִים, וְכִלָּה בְּשְׂמַחַת בֵּית הַשׁוֹאֵבָה הַגְּדוֹלוֹת כְּשֶׁהַחֲלִיל מְחַלֵּל וְהַמְּנַגֵּן מִתְנַגֵּן וְהָעַם רוֹקְדִים.

הרה"ק ה'ישועות משה' מויזניץ זיע"א מהמשוררים שישרו, ואמר להם בהאי לישנא: תשירו נגונים כאלה שיחדרו ויפנסו עמק ללב האדם. והפסיר: נגינה צריכה להפנס לתוך תוכו של האדם. הנגינה הוא ענין גבוה. כשמעינים בספרים הקדושים רואים כי עולם הנגינה הוא העולם הכי גבוה. אבי הקדוש יצא מכליו כשהיה קשור לענין נגינה. היכל הנגינה הוא ההיכל הכי גבוה שבשמים, כשנכנסים לשם הרי הכל משתנה, שוכחים מכל ההבלים. כשזה נגינה כדבעי נגינה הוא דבר נעלה. אדם כזה שאין לו חיות בנגינה יש לרחם עליו" (הליכות הישועות משה"ח א עמוד דש).

אשר שמענו מימי קדם

אוצרות הנגונים של עם ישראל ימיהם כימות עולם, עד ימינו שגורים בפי חסידים ואנשי מעשה נגונים עתיקים שמקורם מזמנים קדומים כפי שהעידו עליהם צדיקים. כגון מה שספר הרה"ק בעל השפיע חיים מצאנו זי"ע (שיעור חורש"י פרשת וישב תשל"ח), כי בעיר קלויזנבורג התגורר יהודי זקן שהיה יודע לנגן שיר 'וואלכל' שהיה מקבל מהרה"ק בעל 'דעת קדושים' מבאטשאטש זי"ע, שאמר כי הוא זוכר שיר זה מעת שהיה מגלגל בצאנו של יעקב אבינו, וזוכר איהו שיעקב היה מזמר שיר זה. ועוד אמר הרה"ק מבאטשאטש זי"ע, שזוכר שפעם קבל הלקאה ברצועה מיעקב אבינו מפני שרצה לברח מן הצאן.

ספר הרה"ק רבי מוט'ל מראחמסטריווקא צוק"ל, כי כשהיה הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע גר בקטמון, שמעו בחדרו את נגון הסליחות של מנין הספרדים, והוא נהנה מהנגון שלהם, ואמר על זה שבדאי נגונים אלו הם מהנגונים ששרו הלויים בבית המקדש, כיון שהם הלכו בגלות לבבל ונשארו שם נגונים אלו שקבלו במסרת מאבותיהם (מעין הברכה, מנחם אב תשס"ג).

(מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

טוב הקדוש זיע"א, בנעימות קולו וברוממות פנוותיו היה לבעל תפלה בבית מדרשו. צאצאיו, צעדו בעקבותיו ובכח התפלה ונסח הנגינה העלו את צאן מרעיתם למדרגות ברוחניות. הרה"ק ה'אמרי חיים' מויזניץ זיע"א המשיך במסרת הנגינה של אבותיו. והיה מנגן בקול ערב ונעים וחזק מאד לכבוד השם יתברך. כל זמר ושירה שלו היו צלילים מעולמות עליונים, מהיכלות השירה של צבא השמים, מלאי שמחה ואורה. כל היותו ותנועותיו אמרו שירה וזמרה, בחינת 'לבי ובשרי ירננו לקל חי'. פעם סח ואמר: בכל צבא ישנם חילים בעלי תפקידים שונים, ביניהם יש כאלה שתפקידם נגינה, גם אני הנני שיר לחיל הנגינה בצבא הקב"ה. נשמתי חצה מהיכל הנגינה. ואמר בצחות: אדם אחר כשנעשה בו חתך יוצא ממנו דם, ואלו אם יעשה בי חתך יצאו מתוכי זמירות שירות ותשבחות למלך אל חי וקים.

ר' יעקב תלמוד ז"ל, המלחין המפרסם של נגוני גור, היה בא לעתים להסתופף בצל ה'אמרי חיים' מויזניץ, בפרט בלילות שבת, והיה משמיע את יצירותיו. בשבת קדש פרשת בשלח תשט"ו בתחלת הטיש פנה אליו ה'אמרי חיים' ושח לו: ר' יעקב, שמא נראה כחכם ועד אחרי ברכת המזון תלחינו נגון חדש? ור' יעקב הסכים. ותכף אמר לו ה'אמרי חיים' כי גם הוא יכין משהו חדש. אחרי ברכת המזון פנה אליו ברמיה: נו, ור' יעקב רמז כי עוד מעט קט. ואכן לאחר הרקוד הוא החל לומר את הנגון על התבות 'ישמחו במלכותך' המכר. וה'אמרי חיים' זמר את הנגון המושר על 'הבן יקיר לי אפרים'. מפעם לפעם כשר' יעקב היה שר היה מבקשו הרה"ק שיחזור פעמים מספר על הקטעים, אגב כך רמז לידועי נגן להאזין היטב וללמד את הנגון שיוכלו לשיר אותו אחר כך (מאיר החיים' ח"ג עמוד רכה- רנז).

כשנכנסים לעולם הנגינה

בסעודת ראש חדש כסלו תש"ס, בין השיחים בקש

שווקי הטר

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81 או למייל: magdenot@gmail.com נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

חידון אִלְפָנוֹת - נושא פרסים איזו עיר מזכרת בפרשת וזאת הברכה - בתור "עיר התמרים"?

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת דברים:

ש. מי מזכר בפרשה זו בפעם הראשונה מאז פרשת וישלח? ת. שמו של עשיו שלא הוזכר מאז פרשת וישלח, מופיע בפרשתנו פעמים רבות (דברים ב ד).

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":
פרשת דברים:
ה' אברהם וינברג מרמת שלמה - ירושלים.

